

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Irena Lipowicz

Warszawa, 5.06.2014

I.511.15.2014.AJK

Pan

Marek Biernacki

Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

W związku ze skargami wpływającymi do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, pragnę zwrócić uprzejmie uwagę Pana Ministra na brak obowiązku uzasadnienia decyzji o odwołaniu z funkcji kuratora wynikający z obecnego kształtu ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U., Nr 98, poz. 1071 ze zm.; dalej: ustawa o kuratorach sądowych).

Procedurę odwołania kuratora społecznego z pełnionej funkcji określa art. 88 ustawy o kuratorach sądowych. Prezes sądu rejonowego obligatoryjnie odwołuje kuratora społecznego, jeżeli przestał odpowiadać warunkom określonym w art. 84 ust. 1 (tj. utracił obywatelstwo polskie lub nie korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich, nie jest nieskazitelnego charakteru, jest niezdolny ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków kuratora zawodowego) lub też złożył prośbę o zwolnienie go z powierzonej funkcji. Prezes sądu może natomiast fakultatywnie odwołać kuratora społecznego, jeżeli ten nienależycie wykonuje powierzone mu funkcje lub też wymagają tego względy organizacyjne.

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich obecny kształt wskazanej regulacji jest krzywdzący dla obywateli pełniących funkcję kuratora. Należy bowiem dostrzec, iż w przypadku odwołania z wyżej wymienionej funkcji, osoba odwołana nie

otrzymuje jakiegokolwiek uzasadnienia takiej decyzji oraz nie posiada prawa do weryfikacji jej zasadności w ramach kontroli instancyjnej.

Powyższe stanowisko zostało wyrażone w piśmie Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 29 stycznia 2014 r. skierowanym do Ministra Jerzego Kozdronia, w związku z prośbą o przedstawienie przez Rzecznika uwag do projektu założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o kuratorach sądowych. Ponadto, w przedmiotowej sprawie Rzecznik zwrócił się do Krajowej Rady Sądownictwa z prośbą o zajęcie stanowiska.

Krajowa Rada Sądownictwa, w stanowisku z dnia 7 maja 2014 r., dostrzegła potencjalne zagrożenia wynikające z braku obowiązku uzasadniania decyzji prezesa sądu rejonowego o odwołaniu z funkcji kuratora społecznego. W konsekwencji **Krajowa Rada Sądownictwa opowiedziała się za wprowadzeniem w ustawie o kuratorach sądowych drogi odwoławczej od decyzji prezesa sądu, co w przekonaniu Rady korzystnie wpłynie na kondycję i funkcjonowanie służby kuratorskiej.**

Przedstawione zagadnienie stanowiło również przedmiot korespondencji Rzecznika z Dyrektorem Departamentu Wykonywania Orzeczeń i Probacji w Ministerstwie Sprawiedliwości (pisma Rzecznika z dnia 5 grudnia 2013 r. i 5 lutego 2014 r. oraz odpowiedzi Ministerstwa z dnia 12 grudnia 2013 r. i 20 lutego 2014 r.). W wyniku wskazanej korespondencji przedstawiciel Ministerstwa nie podzielił stanowiska Rzecznika co do zasadności wprowadzenia zmian legislacyjnych dotyczących wskazanej materii. Mimo to, przyjmując ze zrozumieniem argument o sygnalizowanym w skargach obywateli odwołanych z funkcji kuratora społecznego problemie arbitralności decyzji o odwołaniu z tej funkcji, przedstawiciel Ministra uznał, iż **dobrą praktyką w zakresie odwoływania z funkcji kuratora społecznego powinno być jasne i rzetelne podawanie uzasadnienia przez prezesów sądów rejonowych ze wskazaniem podstawy prawnej, tj. jednej, bądź kilku przyczyn wymienionych w art. 88 ust. 1 lub 2 ustawy o kuratorach sądowych oraz zwięzłego przytoczenia faktów. Doceniając propozycję Ministerstwa, mającą na celu poprawę sytuacji w opisanym zakresie, uważam jednak, iż w celu zagwarantowania skutecznej ochrony wolności i praw człowieka i obywatela konieczne jest rozwiązanie wskazanego problemu na płaszczyźnie legislacyjnej, poprzez zapewnienie obywatelom odwołanym z funkcji kuratora społecznego weryfikowalności tego typu decyzji na drodze kontroli instancyjnej.**

Mając na względzie powyższe, działając w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w niniejszej sprawie. Będę w szczególności wdzięczna za rozważenie zainicjowania przez Pana Ministra odpowiednich zmian legislacyjnych uwzględniających przedstawione powyżej postulaty Rzecznika oraz stanowisko Krajowej Rady Sądownictwa.

Z powrotem

Zena Jijou

Do wiadomości:

Pan Prof. Roman Hauser

Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa